

покращується якість знань і вихованість учнів. Школа поступово перетворюється в громадський центр, що більше отримує допомоги від місцевої громади.

Упровадження на практиці експериментальними навчальними закладами Київської та Житомирської областей моделі управління громадсько-активними школами в контексті їх розвитку як активних соціально-педагогічних систем сприяє розвитку управлінської компетентності керівника закладу освіти, громадянської активності педагогічних працівників, учнів, батьків, зміцнення партнерських стосунків, розвитку волонтерства, партнерства, школа працює на розвиток місцевої громади.

ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ КЕРІВНИКА СФЕРИ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН

М. М. Малюга

Багатовекторний розвиток сучасного суспільства в країні, як і всіх високорозвинених країн світу, економіки, освіти і менеджменту зорієнтований на людський капітал, інновації, інформаційні ресурси, високі технології у цих сферах діяльності. Збереження міцних ринкових позицій країни в умовах нестійкої кон'юнктури та жорсткої конкуренції та її розквіт можливий за умов наявності когорти професіоналів керівників-лідерів високого гатунку, діяльність яких базова на теоретичних основах менеджменту та суміжних із ним галузях наук, професійній управлінській спеціалізації за магістерською програмою.

Сфера освіти в сучасному суспільстві не є виключенням і також потребує нового покоління професіоналів керівників-лідерів усіх ієрархічних управлінських рівнів із розвинутим стратегічним, нелінійним та економічним мисленням, прагненням до академічної свободи, ефективної взаємодії та партнерських засадах, з власним баченням і новаторським підходом до розв'язання управлінських завдань і різноманітних шкільних ситуацій, вміннями розробляти та запроваджувати інноваційні мудрі стратегії, стратегії, інвестиційні проекти і краудсорсингові технології, запроваджувати ефективні фінансові механізми, втілювати академічну, кадрову, організаційну та фінансову автономію та багато інших нововведень, відповідно до прийнятого закону України «Про освіту». Але найважливіше вміння для сучасного управлінця полягає у вмінні створювати комфортне, емоційно привабливе та інтелектуально насичене освітньо-інформаційне середовище, будувати індивідуальний простір для реального розвитку кожної дитини та вчителів, вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію професійного розвитку.

Зрозуміло, що така багатогранна суспільнозначуща проблема потребує не лише пильної уваги з боку держави, громади та зацікавлених громадян в якісній освіті, а ще й її нагального системного розв'язання. Практичне розв'язання окресленої проблеми залежить від низки процесів як у професійній діяльності,

так і системі освіти, у яких задіяні як діючі керівники сфери освіти, так і магістранти, що нині здобувають професійну освіту за управлінською професійною спеціалізацією. Безперервний професійний розвиток, як один із процесів, відбувається впродовж життя, і можливий за індивідуально розробленою освітньою траєкторією, процеси підвищення кваліфікації та перепідготовки керівників у системі післядипломної освіти, самоосвіта також за індивідуальною освітньою траєкторією на сьогодні потребують модернізації, або нових розробок за усіма компонентами та стандартами, які б синкретично поєднували багатогранність нових цілей і завдань управлінської діяльності, видів діяльності, більше ніж трьох десятків ролей керівника, метакомпетентності відповідно до векторів розвитку сучасного суспільства і його викликів, сучасного доробку менеджменту та потреб практики. Ефективним засобом підвищення ефективності управлінської діяльності керівника є Базовий стандарт професійної діяльності директора школи як інноваційного вектора та орієнтира професійного розвитку та індивідуального професійного саморозвитку, утвореного з ключових інтегрованих управлінських функцій «Бачення стратегії та розвитку», «Мотивація та управління персоналом», «Управління розвитком і фінансами», «Керівництво/моніторинг освітнього процесу», «Зовнішня та внутрішня комунікація», базований на метакомпетентностях та низці наукових підходів. Функція «Управління розвитком і фінансами» орієнтована на розвиток професійної діяльності у сфері економіки та підприємництва, зокрема й на запровадження продуктів інформаційної економіки та має вагоме значення для розвитку школи як соціоекономічної системи та для нарощування потенціалу конкурентоспроможності країни. В інформаційному суспільстві, коли фінансовий капітал як стратегічно важливий ресурс, від якого залежить прибуток, витісняється людським капіталом й інформаційним ресурсом, як найбільш значущими, відбувається новий етап розвитку менеджменту, а, отже, й розвитку нових світоглядно-професійних орієнтирів й управлінських парадигм, що значною мірою детермінує економічний розквіт країни. Тому для керівників виникла необхідність пізнавати нові концепції, теорії менеджменту, філософію управління, управлінську та організаційну культуру, організаційний дизайн, вивчати тектологію й технології здійснення різних процесів – правових, економічних, освітніх, соціальних, інформаційних, фінансових та інших, які здійснюють керівники та які впливають на надання якісних послуг, якісну освіту, особистісний розвиток та загалом якість результатів. З науковим колективом відділу економіки та управління ЗСО спільно з керівниками АКШУ розробляють друге покоління Базового стандарту професійної діяльності директора школи з урахуванням законодавчих і соціальних змін. За даними експертних досліджень Міжнародного інституту розвитку менеджменту (ІМД) в Лозанні: у 2007 році наша країна з менеджмент- та бізнес-освіти у рейтингу посідала 46-е місце з 55 країн, за 5 місяців 2008 року опустилась на 54-ту позицію, перегнавши тільки Венесуелу. Менеджмент-освіта передбачає послідовне і передбачуване формування нового покоління

фахівців у сфері управління, здатних ефективно працювати в непередбачуваних нових і кризисних соціально-економічних умовах. Її головне призначення – сформулювати та розвинути метакомпетентності, забезпечити наявність у керівників таких здатностей та якостей, які відображають замовлення, потреби й культуру країни, визначають ефективність їхньої професійної діяльності у конкретних умовах розвитку країни та соціальної сфери. Це не просто компетентності, знання й навички, хоча і вони відіграють велику роль у професіоналізації менеджменту, а це насамперед культура, і потенціал саморозвитку, і розвинуті творчі здібності, і світоглядно-професійні позиції моральності, а головне – відданість загальнолюдським цінностям та справі – тобто повний комплекс тих рис та якостей особистості, що перетворюють професійну діяльність у суспільне благо та спрацьовують на економічний розквіт держави та якість людського життя.

ДИСКУРС - АНАЛІЗ КОНЦЕПТІВ ГРОМАДСЬКО-ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ КЕРІВНИКАМИ ШКІЛ

Г. М. Калініна

Висловлювання керівників сфери освіти на користь громади як рівноправного партнера та активного суб'єкта суспільних перетворень в країні розглядалися в процесі дослідження як одиниці дискурс-аналізу громадсько-державного управління, що проаналізовано, систематизовано та узагальнено. Як приклад наведемо лише деякі твердження та аргументи респондентів із загальної вибірки:

- включення громади різними засобами у процес управління школою також відкриває їй можливості для активізації власної громадської діяльності;
- школа стає об'єктом інноваційної активності громади, а громада, у свою чергу, стає учасником процесу модернізації освіти;
- суть питання про участь громади полягає в зміні системи взаємостосунків суб'єктів, які беруть участь у прийнятті рішень;
- мешканці громади повинні формувати замовлення на майбутнього компетентного й конкурентоспроможного випускника і працівника;
- громада повинна і може брати участь у роботі закладу, знати реальний стан речей у школі та суспільстві, мати вплив на всі суспільні процеси;
- громада може та має здійснювати управління і контроль за діяльністю у школі, брати участь у оцінюванні діяльності з різних напрямів;
- залучення учнів до діяльності різних громадських організацій є потрібним, оскільки вони порушують і розв'язують актуальні проблеми місцевого співтовариства, виховують у молодих людей відчуття громадянської відповідальності за все, що відбувається в своєму місті, формують навички громадської участі, взаємодії з громадою та органами влади у вирішенні соціальних проблем;